

RDA poprawi wydajność katalogowania

Jako sieciowe narzędzie działające w trybie online:

- Zasady RDA można dostosować do określonych profili aplikacyjnych lub konkretnych zadań oraz do wymogów katalogowania różnych rodzajów materiałów.
- RDA poprawi wydajność katalogowania dokumentów w nieznanach lub rzadko występujących formach. Dzięki zastosowaniu narzędzia online, będzie można pobrać wszystkie zasady potrzebne do skatalogowania danej pozycji.
- RDA pozwoli użytkownikom na dodawanie uwag w trybie online. Podobnie, objaśnienia reguł oraz zasady stosowane w instytucji lub sieci będą integrowane z RDA online.
- RDA umożliwi integrację produktów dostawcy, usprawniając proces katalogowania.

Wdrożenie RDA

W październiku 2007 r. przedstawiciele British Library, Library and Archives Canada, Library of Congress oraz National Library of Australia postanowili wspierać RDA, koordynując opracowanie materiałów szkoleniowych i planów wdrożeniowych. The Committee of Principals oraz JSC szukają najlepszych metod, które zapewnią dostateczną ilość czasu na testy, szkolenia, a następnie płynne przejście do RDA. Wdrożenie będzie miało charakter etapowy, tak aby biblioteki miały wystarczająco dużo czasu na zaplanowanie wprowadzenia RDA.

Rozwojem RDA, Resource Description and Access zajmuje się Joint Steering Committee (JSC) for Development of RDA wraz z przedstawicielami:

- American Library Association,
- Australian Committee on Cataloguing,
- British Library,
- Canadian Committee on Cataloguing,
- Chartered Institute of Library and Information Professionals (CILIP),
- Library of Congress

The Committee of Principals (CoP) nadzoruje całość projektu. Członkowie CoP reprezentują:

- American Library Association,
- British Library,
- Canadian Library Association,
- Chartered Institute of Library and Information Professionals (CILIP),
- Library and Archives Canada,
- Library of Congress,
- National Library of Australia.

Współwydawcy odpowiedzialni za zaplecze finansowe i wydawnicze RDA:

- American Library Association,
- Canadian Library Association,
- CILIP (Chartered Institute of Library and Information Professionals), którego działalność wydawniczą prowadzi Facet Publishing (www.facetpublishing.co.uk).

Więcej informacji dostępnych jest na stronie:

<http://www.rda-jsc.org/rda.html>

R | D | A

RESOURCE DESCRIPTION & ACCESS

ZASOBY : OPIS I DOSTĘP

RDA jest **nowym** standardem katalogowania, zastępującym drugie wydanie angloamerykańskich zasad katalogowania (Anglo-American Cataloguing Rules - AACR2).

RDA wykracza poza wcześniejsze zasady katalogowania - zawiera wytyczne dotyczące katalogowania zasobów elektronicznych, położono w nim również większy nacisk na pomoc użytkownikom w **znalezieniu, zidentyfikowaniu, wybraniu i pozyskaniu** informacji, których poszukują.

RDA umożliwi także **grupowanie rekordów bibliograficznych** w celu prezentacji relacji pomiędzy dziełami i ich twórcami. Ta nowa, ważna cecha pozwalająca skuteczniej przekazać użytkownikom informacje o różnych wydaniach, tłumaczeniach lub fizycznych postaciach danego dzieła jest wyrazem postępu w rozwoju zasad katalogowania.

Podstawy RDA

RDA stworzono przyjmując za podstawę międzynarodowe zasady, modele koncepcyjne i standardy opracowane przez Międzynarodową Federację Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (IFLA): *Deklarację Międzynarodowych Zasad Katalogowania* (International Cataloguing Principles - ICP), aktualizującą tzw. „Zasady Paryskie”, stanowiące podstawę AACR; *Funkcjonalne wymagania dla rekordów bibliograficznych* (Functional Requirements for Bibliographic Records - FRBR) i *Funkcjonalne wymagania dla danych wzorcowych* (Functional Requirements for Authority Data - FRAD), z których do RDA przejęto modele koncepcyjne (jednostki, relacje, atrybuty) oraz typy zadań użytkowników; *Międzynarodowy Standard Opisu Bibliograficznego* (International Standard for Bibliographic Description - ISBD), który wyznacza jeden ze sposobów prezentacji danych opracowanych zgodnie z RDA.

Wspólny wysiłek

Rozwój RDA pokazuje, że współczesne biblioteki działają w opartej na sieci przestrzeni cyfrowej, co oznacza dla nich konieczność nawiązania relacji z twórcami i użytkownikami metadanych, pozostającymi poza środowiskiem bibliotekarskim. RDA ułatwi integrację rekordów bibliograficznych sporządzanych w bibliotekach z metadanymi tworzonymi przez inne społeczności, umożliwiając nowe sposoby wykorzystywania rekordów bibliotecznych.

Tworzenie RDA wymagało konsultacji z grupami wywodzącymi się nie tylko ze środowiska bibliotekarskiego. Joint Steering Committee (JSC) współpracuje z zespołami zajmującymi się FRBR i FRAD oraz z przedstawicielami:

- Dublin Core oraz innych społeczności związanych z Semantic Web - w celu porównania stosowanych przez nie standardów i modeli koncepcyjnych. (Podstawą prac dostosowawczych są rekomendacje opracowane podczas spotkań tych grup);
- Library of Congress Network Development oraz MARC Standards Office - w celu zapewnienia kompatybilności RDA z MARC 21. (Pod zwierzchnictwem British Library, Library and Archives Canada oraz Library of Congress powołano specjalną grupę roboczą w celu koordynacji RDA i MARC 21);

- Sekcji Katalogowania IFLA - w celu zapewnienia zgodności międzynarodowych standardów;
- społeczności wydawców, która na podstawie standardu ONIX opracowała terminologię dotyczącą nośników, mającą zastosowanie zarówno w środowisku wydawców, jak i bibliotekarzy.

JSC korzysta z szerokiej konsultacji wewnątrz środowiska bibliotekarskiego. W trakcie aktualizacji i rozwijania RDA na stronie internetowej JSC <http://www.rda-jsc.org/rda.html> udostępniane są projekty robocze w celu ich skomentowania przez zainteresowane strony. Do dzielenia się uwagami zachęcane są również instytucje z państw, które nie mają swoich reprezentantów w JSC. Rozwój RDA zakłada dostosowanie go do wymogów międzynarodowych i umożliwienie innym krajom dokonania tłumaczeń oraz dostosowania instrukcji katalogowania do lokalnych potrzeb.

Zalety stosowania RDA

RDA jako instrukcja katalogowania zasobów zarówno cyfrowych, jak i tradycyjnych, wprowadza biblioteki do epoki cyfrowej. Wykorzystano w nim mocne strony AACR2 i skoncentrowano się na potrzebach użytkowników – możliwości łatwego odnalezienia, identyfikacji, wybrania i pozyskania potrzebnych materiałów. Dzięki RDA wspierana jest wymiana metadanych pomiędzy różnymi społecznościami i promowane są nowe sposoby wykorzystania rekordów bibliograficznych w środowisku online.

RDA jest nowym standardem opisu zasobów i dostępu przeznaczonym dla świata cyfrowego.

- W RDA skoncentrowano się na informacjach potrzebnych do opisu zasobu, a NIE na sposobie ich prezentacji.
- Użytkownicy będą mogli wykorzystać RDA z różnymi schematami kodowania metainformacji (np. MODS [Metadata Object Description Standard], MARC 21 czy Dublin Core). RDA jest standardem łatwym do adaptacji, elastycznym oraz mającym potencjalne zastosowanie nie tylko w środowisku bibliotecznym.

Struktura RDA jest oparta na modelach koncepcyjnych FRBR oraz FRAD, aby użytkownicy katalogów łatwiej mogli odnaleźć poszukiwane informacje.

- Wykorzystanie w RDA jednostek FRBR daje możliwość lepszej prezentacji danych w katalogach poprzez łączenie informacji dotyczących tego samego tytułu (np. tłumaczenia, skróty, różne formy dokumentów).

RDA zapewnia elastyczną strukturę opisu treści zasobów cyfrowych, zaspokajając jednocześnie potrzeby bibliotek posiadających tradycyjne zbiory.

- RDA, dzięki zastosowaniu w nim modelu koncepcyjnego FRBR, jest standardem elastycznym, umożliwiającym wieloaspektowy opis dzieła.
- W RDA zidentyfikowano i dodano elementy nieobecne w AACR2, które są często używane w opisach zasobów cyfrowych.

RDA jest standardem dostosowanym do nowych technologii bazodanowych, pozwalając instytucjom na wydajne pozyskiwanie, przechowywanie i wyszukiwanie danych.

- W RDA stosuje się podejście „bierz, to co widzisz” w przejmowaniu danych do opisu. Pozwala to na automatyczne pozyskiwanie metadanych bez konieczności gruntownych edycji. Zaoszczędza się tym samym czas katalogujących.

W RDA wykorzystano mocne strony AACR2

- Rekordy tworzone za pomocą RDA będą kompatybilne z rekordami tworzonymi według AACR2, dzięki czemu w zdecydowanej większości starszych rekordów nie będzie konieczne wprowadzanie zmian.
- Instrukcje RDA, w zakresie wyboru i formy haseł, ewoluowały z zapisów w AACR2. W wyniku zastosowania RDA zmianie ulegną formy niektórych haseł. Wprowadzanie zmian będzie wspierane przez coraz bardziej zaawansowane systemy online.